Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi 40, İstanbul 2019, 451-468.

XV. YY. ŞAİRİ TÂLİ'Î'NİN MISIR KASİDESİ[*]

Nusret GEDİK[**]

ÖZET

Tâli'î (ö. 925/1519), klâsik Türk edebiyatının temel kaynakları olan tezkireler başta olmak üzere dönemin diğer kaynaklarında da adı geçen önemli ve dîvân sahibi önemli bir şairdir. Fatih Sultan Mehmed (1451-1481) döneminde hazine kâtipliğine atanan şair, II. Bayezid (1481-1512) döneminde Şehzâde Mahmûd'un defterdarı olarak görev yapmış ve Yavuz Sultân Selîm (1512-1520) döneminde ise Yeniçeri kâtipliği görevlerinde bulunmuştur. Kaynaklarda kendisinden ve şiirinden sitayişle bahsedilmesine ve dîvân sahibi olduğu söylenilmesine rağmen bugüne kadar şiirleri ortaya çıkmamış ve eserinin herhangi bir nüshasına rastlanılmamış olan Tâli'î'nin tarafımızdan yapılan çalışmalar neticesinde Türkçe Dîvân nüshasına ulaşılmıştır. Yayım aşamasında olan dîvânında yer alan Mısır redifli kasidesi de bu makalenin konusudur. Yavuz ile birlikte Mısır seferine katılan şair -muhtevadan anlaşıldığı kadarıyla- şiirini Mısır'ın fethedilmesinin hemen ardından söylemiştir. Büyük ihtimalle söylediği son kaside veya onlardan biridir. Zira şair sefer dönüşünden kısa bir süre sonra, 925/1519 tarihinde vefat etmiştir. Makalede Tâli'î ve Türkçe Dîvân nüshası hakkında bilgi verilerek, kasidenin muhtevası üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler

Tâli'î, XV. yy., Kaside, Mısır, Yavuz Sultan Selîm.

Giriş

XV. yy. klasik Türk şiiri açısından önemli bir dönemdir. Osmanlı Devleti bu yüzyılda beylikten devlete geçişte önemli adımlar atmış, özellikle İstanbul'un fethiyle birlikte Batı Türklerinin de bir kültür ve medeniyet başkenti İstanbul olarak tescil edilmiş, bizatihi Fatih tarafından bütün ilim adamları ile beraber şairler de büyük teveccühler görmüş ve saray tarafından desteklenmişlerdir. Böylesine uygun siyasî bir ortam, kültürde ve edebiyatta önemli gelişmeleri beraberinde getirmiştir. Artık devletin gelişimi ile paralel

[*] Makalenin Geliş Tarihi: 04.02.2019 / Kabul Tarihi: 11.03.2019.

[**] Dr., Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / *nusretgedik@hotmail.com*

"15th Century Poet Tali'i's Egypt Qasida"

Abstract

Tâli'i (d. 925/1519) is diwan holder poet, who is mentioned chiefly in the tezkires, which are the primary sources of classic Turkish literature, and other sources. The poet was appointed as the treasury clerk in Mehmed the Conqueror's reign (1451-1481). He worked as the treasurer to Prince Mahmud, in Bayezid II's reign. (1481-1512) Then he became a janissary clerk in Selim I's reign. (1512-1520). Even though sources praise his poems and him and claim that he was a diwan holder, his poems were not unearthed and copies of his works could not been found up until this day. Thanks to our studies, his Turkish Diwan copy is found. This article deals with his Egypt rhymed poem that can be found in his diwan, which is about to be published. The poet who joined the expedition of Selim I's to Egypt, according to his works' contents, wrote his poems immediately after the conquest of Egypt. Most probably this was his last poem. For he died in 925/1519 after the expedition. In this paper, information about Tâli'i and his Turkish diwan copy, contains of its contents will be studied.

Keywords

Tali'i, 15th century, qasida, Egypt, Selim I.